

เหมชลาทรงเครื่อง

Hame Chala Songkrueng

คณรัตน์ บัวทอง / Knarat Buathong¹

Received: Feb. 28, 2022 Revised: May 4, 2022 Accepted: May 30, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง เหมชลาทรงเครื่อง มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์ การแสดงชุด เหมชลาทรงเครื่อง และเพื่อประเมินคุณภาพผลงานสร้างสรรค์ ชุด เหมชลาทรงเครื่อง ด้วยรูปแบบงานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยสร้างสรรค์ ตามหลักกระบวนการวิจัย ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า ผลงานการสร้างสรรค์การแสดงชุด เหมชลา ทรงเครื่อง มีแรงบันดาลใจมาจากความงามของรูปหล่อโลหะเจ้าหญิงเหมชลา ที่ประดิษฐาน ณ วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช กระบวนการ สร้างสรรค์ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างแนวคิดของการแสดงเป็น การแสดงท่ารำของเจ้าหญิงเหมชลาอาบน้ำแร่ต่างตัว ความรื่นเริงปิติยินดีและ การสมโภชพระทันตธาตุ 2) การสร้างสรรค์บทร้อง ทำนองเพลง และดนตรี ๒ บทร้องประพันธ์คำร้องขึ้นใหม่เป็นประเภทกลอนสุภาพผสมผสานกับภาษา สิ่งทอ ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติของประเทศศรีลังกา นำทำนองเพลงต้นนางเยื้อง ในจังหวะสองชั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเพลงช้าเรื่องกระเตยตามผสมผสานกับ ทำนองเพลงบอกที่ใช้ประกอบการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ กำกับจังหวะหน้าทับด้วย

---

¹สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช

¹Drama Education, Faculty of Art Education, Nakhon Si Thammarat College of Dramatic Arts

กลองเกตาเบรายา (Geta Bera) และจิ้งหะฉิ่งฉธรรมปาฏิ (Thalampata) ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบทำเต้นกันดยัน แคนซ์ (Kandyan Dance) 3) การคัดเลือกผู้แสดง มีการกำหนดคุณสมบัติผู้แสดงที่มีพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย 4) การสร้างสรรค์กระบวนการทำรำ ใช้ทำรำในนาฏศิลป์ไทย นาฏยศัพท์ ภาษาทำนาฏศิลป์และทำรำ โนราผสมผสานกับทำเต้นกันดยัน แคนซ์ (Kandyan Dance) แบ่งการแสดงออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 สิ่งหลายตรา กล่าวถึงเจ้าหญิงเหมซาลาเข้าสู่ห้องแต่งตัว ช่วงที่ 2 เหมซาลาแต่งองค์ กล่าวถึง การแต่งตัวของเจ้าหญิงเหมซาลา ช่วงที่ 3 บรรจงอัญเชิญพระธาตุ กล่าวถึงเจ้าหญิงเหมซาลาเดินทางเข้าร่วมพระราชพิธีสมโภชพระทันตธาตุ 5) การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย แต่งกายตามรูปหล่อโลหะเจ้าหญิงเหมซาลาที่ประดิษฐาน ณ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร มาผสมผสานกับเครื่องแต่งกายบางส่วนของการเต้นกันดยัน แคนซ์ (Kandyan Dance) 6) นำเสนอผลงานสร้างสรรค์เพื่อหาคุณภาพ 7) เผยแพร่การแสดงสู่สาธารณชน และผลงานการสร้างสรรค์ ประเมินคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าเฉลี่ย 4.73 หมายถึง เกณฑ์คุณภาพระดับดีเด่น

คำสำคัญ : การรำทรงเครื่อง ทำเต้นกันดยัน แคนซ์ (Kandyan Dance) ผลงานสร้างสรรค์

Abstract

The study of Hame Chala Songkrueng aimed to create a performance and evaluate the creative work titled Hame Chala Songkrueng. This study used a qualitative and creative research design with a methodology as follows.

The results showed that the creation of Hame Chala Songkrueng was inspired by the beauty of the metal statue of Hame Chala Princess at Wat Phra Mahathat Woramahawihan in Nakhon Si Thammarat. The creation consists of seven steps including 1) The concept of bathing and dressing demonstration of Hame Chala

Princess, rejoicing, and dental solemnity is created., 2) A song, melody, and music is composed in the form of a Thai octameter poem mixed with the Sinhala language, which is the national language of Sri Lanka. The melody of Ton Nang Yueng in a double rhythm, which is part of Pleng Cha Rueng Kradiad, is mixed with Pleng Bok, which is used to accompany southern folk performances. The rhythm is controlled by Geta Bera and Thalampata, the musical instruments used within Kandyan dance. 3) In terms of performer selection, profiles are defined to have basic skills of Thai drama, 4) The creation of dance moves uses the moves in Thai dance, dance terminology and Nora dance moves mixed with Kandyan dance. The performance is classified into three stages. Stage 1 is Sinhala Yatra, which is about Hame Chala Princess entering the dressing room. Stage 2 is Dressed-up Hame Chala, which is the dressing part of the princess, and Stage 3 is Sacred Installation of Buddha's Relics, which is about Hame Chala Princess participating in dental solemnity. 5) Costume creation following the metal statue of Hame Chala Princess at Wat Phra Mahathat Woramahawihan is partially mixed with dresses from Kandyan dance, while 6) The presentation of the creative work given and evaluated of its quality and 7) The show is performed in public, and the creative work is evaluated by the experts provided a rating of 4.73 which means outstanding.

Keywords : Songkrueng dance Kandyan dance Creative work

บทนำ

นาฏศิลป์กับวิถีชีวิตของคนไทยมีบทบาทความสำคัญด้านการแสดงที่ปรากฏในกิจกรรมของวิถีชีวิตในชุมชนและประเพณีวันสำคัญทางศาสนานาฏศิลป์

เป็นมหรสพอย่างหนึ่งเพื่อใช้ในการเฉลิมฉลองและสมโภช ทำให้กิจกรรมหรือประเพณีนั้น ๆ มีความสนุกสนานรื่นเริง และเกิดความประทับใจต่อผู้เข้าร่วมงาน จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประเพณีและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ประชาชนทางภาคใต้ได้รับการสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน เช่น ประเพณีลากพระทางบกและลากพระทางน้ำ เป็นประเพณีอัญเชิญพระพุทธรูปปางอุ้มบาตรขึ้นประดิษฐานบนนมพระหรือบุษบกแล้วแห่แห่นโดยการลากไปทางบกและทางน้ำ ประเพณีสารทเดือนสิบเป็นประเพณีทำบุญ ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นวันที่พญายมปล่อยตัวผู้ล่วงลับไปแล้วที่เรียกว่า “เปรต” ประชาชนจะนำอาหารทั้งคาวและหวานไปทำบุญที่วัด มีการจัดขนมของภาคใต้ที่เรียกว่า “หมรับเล็ก” และมีการแสดงกลองยาว การแสดงบวงสรวงของนักเรียนโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อเป็นการสมโภช “หมรับ” ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ เป็นประเพณีที่นำผืนผ้าเขียนรูปเรื่องราวของพระพุทธเจ้าหรือผ้าสีเหลืองผืนยาวนำขึ้นไว้เหนือศีรษะ แล้วเดินแห่รอบองค์พระบรมธาตุเจดีย์ พระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าที่ประดิษฐานอยู่ในบริเวณวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร และกิจกรรม “มาฆบูชาแห่ผ้าขึ้นธาตุนานาชาติที่เมืองนคร” เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ต้องการยกระดับมาตรฐานของกิจกรรมให้เป็นกิจกรรมระดับนานาชาติ โดยมีพุทธศาสนิกชนจากกว่า 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศอินเดีย ประเทศจีน ประเทศเวียดนาม ประเทศพม่า ประเทศกัมพูชา ประเทศลาว ประเทศมาเลเซีย ประเทศไต้หวัน ประเทศญี่ปุ่น และประเทศศรีลังกา ทั้ง 10 ประเทศนี้ได้เดินทางมาร่วมงานแห่ผ้าขึ้นธาตุนานาชาติกันอย่างต่อเนื่อง (วิมล คำศรี, 2557, น.32)

ประเทศศรีลังกาเป็นประเทศหนึ่งที่น่าการเดินขุดกันดยัน อุดา รัตตานุทุม (Kandyan Uda Rata Nutum) และขุดศบาราคามูวะ นูทุม (Sabaragamuwa Nutum) เป็นขุดการแสดงเพื่อเฉลิมฉลองในกิจกรรมสมโภชผ้าพระบฏนานาชาติ เป็นขุดการแสดงที่บ่งบอกถึงความเป็นอัตลักษณ์ประจำชาติของประเทศศรีลังกา และยังเป็นขุดการแสดงที่สื่อถึงการบูชาพระบรมธาตุความศรัทธาที่มีต่อพระพุทธศาสนา โดยประเทศศรีลังกาได้นำการแสดงมา

ร่วมเฉลิมฉลองตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2553 - 2555 ซึ่งจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างจังหวัดนครศรีธรรมราชกับประเทศศรีลังกามีความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมกันมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่อดีตพระเจ้าศรีธรรมมาโศกราช รัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงศรีอยุธยาและวัฒนธรรมของลังกาวงศ์ โดยจะเห็นได้จากการสถาปนาพระพุทธศาสนาจากลัทธิลังกาวงศ์ และได้บูรณะพระเจดีย์เดิมให้เป็นทรงระฆังคว่ำ (พระบรมธาตุฯ) แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่มาอย่างช้านานจนถึงปัจจุบัน (ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์, 2554)

พระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าที่ประดิษฐาน ณ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ชื่อว่าเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมมีตำนานและที่มา กล่าวถึงความเป็นมาในการสร้างพระบรมธาตุเจดีย์ เล่าว่า เจ้าหญิงเหมชาลาและเจ้าชายทนต์กุมารเป็นพระราชธิดาและพระราชโอรสของพระเจ้าโคสีหาราชเจ้าเมืองทนต์บุรี เป็นผู้อัญเชิญพระทันตธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปยังศรีลังกา ได้ทรงอัญเชิญมาในมวยผมซึ่งฝังไว้ที่หาดทรายแก้ว ปัจจุบัน คือ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ต่อมาพระมหาเถรพรหมเทพทราพบว่าพระทันตธาตุได้เสด็จมาสู่หาดทรายแก้วแห่งนั้นแล้ว จึงได้เหาะมานมัสการและเมื่อได้พบกับสองพี่น้องก็ได้ไต่ถามเรื่องราวพระมหาเถรพรหมเทพยังทำนายว่าต่อไปภายภาคหน้าอีกราว ๆ 200 ปี จะมีพระยาองค์หนึ่งทรงพระนามว่าพระยาศรีธรรมโศกราชจะมาสร้างเมืองสร้างเจดีย์สูง 17 วา บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ณ หาดทรายแก้วแห่งนี้ พระมหาเถรพรหมเทพจึงรับปากว่าจะช่วยเหลือทั้งสองให้เดินทางไปศรีลังกาอย่างปลอดภัย ทั้งสองจึงได้นำพระทันตธาตุไปถวายกษัตริย์ผู้ครอบครองลังกาทมิฬได้สำเร็จเมื่อทั้งสองเสด็จมาถึง เจ้าเมืองลังกาทราบข่าวว่าทั้งสองเสด็จมาเพื่อจะถวายพระทันตธาตุจึงตรัสสั่งพราหมณ์ให้จัดหา ข้าวตอกดอกบายศรีราชวัตรฉัตรธงออกไปรับเสด็จทั้งสองพระองค์เข้ามาในวังเพื่อจัดงานพิธีสมโภชพระทันตธาตุ (วิมล คำศรี, 2557, น.119)

จากเหตุการณ์ความสำคัญนาฏศิลป์กับวิถีชีวิตของคนภาคใต้ ความสัมพันธ์ระหว่างจังหวัดนครศรีธรรมราชกับประเทศศรีลังกา ตำนานพระบรมธาตุวรมหาวิหาร ความวิจิตรงดงามด้านศิลปกรรมที่ปรากฏบนรูปหล่อ

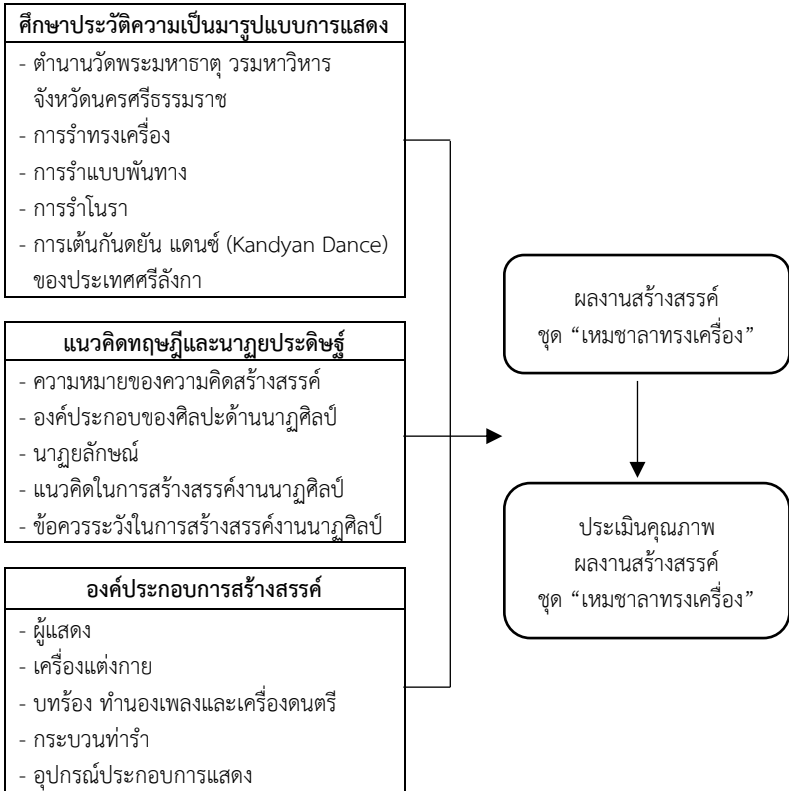
โลหะของเจ้าหญิงเหมซาลากับเจ้าชายทนต์กุมารที่ประดิษฐาน ณ วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานด้านนาฏศิลป์ โดยนำจารีตขนบธรรมเนียมประเพณีและพระราชพิธีในราชสำนักที่กล่าวถึงการอาบน้ำแต่งตัวก่อนที่จะไปเข้าร่วมพระราชพิธีสำคัญ อีกทั้งยังพบว่าการแสดงที่ปรากฏในปัจจุบันที่ใช้สำหรับการบูชาพระบรมธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช เช่น ระเบียบนาฏยบูชาพระธาตุ ระเบียบบพระบรมธาตุ ซึ่งเป็นผลงานสร้างสรรค์ของวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช แต่ยังไม่เคยปรากฏการแสดงที่กล่าวถึงความสำคัญของเจ้าหญิงเหมซาลา ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างสรรค์การแสดงชุด เหมซาลา ทรวงเครื่อง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นพหุวัฒนธรรมระหว่างจังหวัดนครศรีธรรมราชกับประเทศศรีลังกา และยังเป็นการแสดงถึงการยกระดับกิจกรรมในประเพณีและวันสำคัญทางศาสนาเป็นการอนุรักษ์และพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ไทยเพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์การแสดงชุด “เหมซาลาทรวงเครื่อง” ในรูปแบบการรำทรวงเครื่องร่วมกับท่าเต้นกันดยัน แदनซ์ (Kandyan Dance) ของประเทศศรีลังกา
2. เพื่อประเมินคุณภาพงานสร้างสรรค์ชุด เหมซาลาทรวงเครื่อง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์การแสดงชุด เหมซาลาทรวงเครื่อง ในรูปแบบนาฏศิลป์ไทย ทำรำโนราผสมผสานกับท่าเต้นกันดยัน แदनซ์ (Kandyan Dance) ของประเทศศรีลังกา และเพื่อประเมินคุณภาพงานสร้างสรรค์ โดยใช้ฐานศาสตร์ความรู้จากที่ได้ศึกษาสังเคราะห์ความรู้จากตำราหนังสือ เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์การแสดงชุด เหมซาลาทรวงเครื่อง ดังภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานการแสดง

ชุด เหมชาลาทรงเครื่อง
 (ที่มา : คณรัตน์ บัวทอง, 2565)

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยสร้างสรรค์การแสดง ชุด “เหมชาลาทรงเครื่อง” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีรูปแบบวิธีการวิจัย ดังนี้

1) ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่าง ๆ ทางวิชาการ ได้แก่ หอสมุดแห่งชาติ จังหวัดนครศรีธรรมราช หอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช หอสมุดวิทยาลัยนาฏศิลป์

นครศรีธรรมราช สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดนครศรีธรรมราชและสื่อออนไลน์จากเว็บไซต์ต่าง ๆ

2) ศึกษาและสังเกตการณ์จากการชมวีดิทัศน์การแสดงรำทรงเครื่องรูปแบบต่าง ๆ ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และวีดิทัศน์การเต้นกันดยัน แคนซ์ (Kandyan Dance) ของประเทศศรีลังกา

3) ศึกษาข้อมูลภาคสนาม จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งที่มีประสบการณ์ด้านการแสดงนาฏศิลป์ ด้านคีตศิลป์ ด้านดุริยางค์ไทยของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ซึ่งมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 30 ปี และผู้มีประสบการณ์ด้านการเต้นกันดยัน แคนซ์ (Kandyan Dance) ไม่น้อยกว่า 10 ปี รวมทั้งวิเคราะห์กระบวนการทำรำทรงเครื่องและการเต้นกันดยัน แคนซ์ (Kandyan Dance) ที่ปรากฏในการแสดง

4) การสร้างสรรค์ทำรำ สร้างสรรค์ขึ้นจากการแต่งบทประพันธ์ขึ้นมาใหม่ที่สื่อความหมายถึงการแต่งตัวของเจ้าหญิงเหมซาลา โดยปฏิบัติตามจารีตการทำรำทรงเครื่อง ตามขั้นตอนการสร้างสรรค์ ประกอบด้วยลำดับขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างแนวคิดการแสดง ขั้นตอนที่ 2 การสร้างสรรค์บทร้อง ดนตรีและทำนองเพลง ขั้นตอนที่ 3 การคัดเลือกผู้แสดง ขั้นตอนที่ 4 การสร้างสรรค์กระบวนการทำรำ ขั้นตอนที่ 5 การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ขั้นตอนที่ 6 การนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ และขั้นตอนที่ 7 เผยแพร่การแสดงสู่สาธารณชน

5) ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการสร้างสรรค์ โดยจัดการแสดงบนเวทีที่มีผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏศิลป์ไทย คีตศิลป์ไทย ดุริยางค์ไทย และนักวิชาการทางประวัติศาสตร์ เพื่อตรวจสอบและประเมินคุณภาพงานวิจัยสร้างสรรค์การแสดงชุด เหมซาลาทรงเครื่อง เกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ คือ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการแสดงด้านนาฏศิลป์ไทย คีตศิลป์ไทย ดุริยางค์ไทย และนักวิชาการทางประวัติศาสตร์ มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 15 ปี

- 6) บันทึกกระบวนการทำรำ ดังนี้
  - 6.1 บันทึกทำรำเป็นลายลักษณ์อักษรและภาพนิ่ง
  - 6.2 บันทึกภาพเคลื่อนไหว (วีดิทัศน์)
- 7) วิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย เรียบเรียงเป็นข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลงานวิจัยสร้างสรรค์การแสดงชุด เหมซาลาทรงเครื่อง พบว่า แนวคิด การสร้างสรรค์ผลงานมาจากตำนานพระมหาชาคู จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งตามตำนานกล่าวว่าเจ้าหญิงเหมซาลาเป็นตัวละครที่สำคัญและเป็นตัวละครที่มีขนาดตริลังกา ผู้ซึ่งอัญเชิญพระทันตธาตุไปถวายให้กับพระเจ้ากรุงลังกาตามพระราชกระแสรับสั่งของพระเจ้าโคสีหราช (พระบิดา) ระหว่างเดินทางเกิดพายุพัดเรือสำเภาบวมนเสด็จของเจ้าหญิงเหมซาลามาขึ้นฝั่งอยู่ ณ หาดทรายแก้ว เจ้าหญิงเหมซาลาจึงนำพระทันตธาตุฝังไว้ ณ ที่แห่งนั้น จนเกิดเป็นตำนานการสร้างพระบรมธาตุเจดีย์ทรงระฆังคว่ำ ซึ่งเป็นการรับวัฒนธรรมด้านศิลปะของประเทศศรีลังกา ในเวลาต่อมาเจ้าหญิงเหมซาลาเดินทางนำพระทันตธาตุไปถวายแด่เจ้ากรุงลังกาและแต่งกายอย่างสวยงาม เพื่อเข้าร่วมพระราชพิธีสมโภชพระทันตธาตุ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยนำมาใช้เป็นรูปแบบการสร้างสรรค์แบบรำทรงเครื่องการแสดงชุด เหมซาลาทรงเครื่อง โดยนำนาฏจารีตของนาฏศิลป์ไทย ทำรำโนราผสมผสานกับการเต้นกันดยัน แคนซ์ (Kandyan Dance) มีกระบวนการสร้างสรรค์ทำรำตีบทตามบทร้อง และใช้แนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคงานนาฏศิลป์มี 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างแนวคิดการแสดง โดยได้ศึกษาข้อมูลจารีตการรำทรงเครื่องและกำหนดแนวคิดในการสร้างสรรค์ ระบุผู้แสดงเป็นตัวละครในตำนานพระบรมธาตุรวมหาวิหาร คือ เจ้าหญิงเหมซาลา ก่อนที่จะเสด็จเข้าร่วมในพระราชพิธีสมโภชพระทันตธาตุ เจ้าหญิงเหมซาลาจะต้องทำการชำระล้างร่างกายให้สะอาดและแต่งตัวให้งดงามสมกับที่เป็นนางกษัตริย์ รูปแบบการแสดงได้กำหนดแนวคิดมาจากทำรำโนราผสมผสานกับท่าเต้น

กันดัยัน แคนซ์ (Kandyan Dance) เพื่อสร้างอัตลักษณ์เฉพาะ โดยแบ่งการแสดงออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 สิ้นหยยาตรา กล่าวถึงการเดินทางของเจ้าหญิงเหมซาลาเข้าห้องแต่งตัว ช่วงที่ 2 เหมซาลาแต่งองค์ กล่าวถึงขั้นตอนการแต่งตัวของเจ้าหญิงเหมซาลา ช่วงที่ 3 บรรจงอัญเชิญพระธาตุ กล่าวถึงเจ้าหญิงเหมซาลาเดินทางออกไปเข้าร่วมพระราชพิธีสมโภชพระทันตธาตุ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างสรรค์บทร้อง ทำนองเพลง และดนตรีประกอบการแสดง โดยประพันธ์บทร้องและทำนองเพลงขึ้นใหม่จำนวน 3 เพลง คือ 1) ทำนองออกเพลงสิ้นหยยาตรา สื่ออารมณ์เพลงถึงการเปิดตัวละครการเดินทางเข้ามาอยู่ที่แต่งตัว ใช้ทำนองเพลงต้นนางเยื้องในจังหวัดสงขลาผสมผสานทำนองเพลงของการแสดงโนรา 2) ร้องเพลงเหมซาลาแต่งองค์ สื่ออารมณ์เพลงถึงขั้นตอนการแต่งตัว ขับร้องทำนองเพลงบอกของการแสดงพื้นบ้านภาคใต้มาผสมผสานกับเสียงปี่ที่ใช้ในวงดนตรีการแสดงโนราผสมผสานกับเสียงดนตรีสากล วิธีขับร้องผู้ขับร้องจะร้องนำ 1 บท แล้วทวนบทร้องด้วยการเป่าปี่ตามทำนองของบทร้องใช้กลองเกตาเบรายา (Geta Beraya) และฉิ่งธรรมปาฏิ (Thalampata) ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบจังหวะของการเต้นกันดัยัน แคนซ์ (Kandyan Dance) และได้นำปี่ กลองตุ๊ก ทับ ฉิ่งคู่ กังสดาล และปัดเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบในการแสดงพื้นบ้านภาคใต้มาเป็นเครื่องดำเนินทำนองและกำกับจังหวะ 3) ทำนองเข้าเพลงบรรจงอัญเชิญพระธาตุใช้ทำนองเพลงต้นนางเยื้องในจังหวัดสงขลาผสมผสานกับจังหวัดหน้าทับของกลองเกตาเบรายา (Geta Beraya) และกำกับด้วยการตีฉิ่งธรรมปาฏิ (Thalampata) เพื่อสื่ออารมณ์เพลงถึงความมีมนต์ขลังความศักดิ์สิทธิ์ความยิ่งใหญ่ และแสดงถึงการกรีดกรายร้ายรำของเจ้าหญิงเหมซาลาที่เคลื่อนที่ไปตั้งขบวนพระราชพิธีสมโภชพระทันตธาตุ (สุพัฒน์ นาคเสน และพงศ์พันธ์ เพชรทอง, 2564) โดยมีบทร้อง ดังนี้

เหมซาลาสรระสรรมจรุส	เมาลีมนุ่ขนคั่นบูปผา
สวมกรอบพักตร์อุปะบุชบา	อีกฮันตีต่าอย่างามละออ
ภูษาทรงสำหรัสี่เศวต	มาเลเยอย่างเทศรอบพระศอ
คาคเข้มชัตดอกไม้ลายถักทอ	นพรัตน์เข้าช่อสร้อยสังวาล
ทองกรอำมรงค์ลงยาสี	ซีรัมบุวงรีมีภูมิฐาน
กรประณตน์อมอุทิตจิตสักการ	อัญเชษฐาตุพระทศญาณดำเนิน

ขั้นตอนที่ 3 การคัดเลือกผู้แสดง กำหนดคุณสมบัติกลุ่มผู้แสดง คือ นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานความสามารถด้านนาฏศิลป์ เป็นผู้เสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อส่วนรวมได้ รูปร่างสมส่วน หน้าตาสวยงามและมีบุคลิกภาพดี

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างสรรค์กระบวนการทำรำนาฏศิลป์ไทย โดยนำทำนาฏยศัพท์ภาษาทำนาฏศิลป์ และทำรำโนราผสมผสานกับทำเต้นกันดยันแดนซ์ (Kandyan Dance) ตีบทตามคำร้องที่ประพันธ์ขึ้นใหม่แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 สิ่งหลยatra กล่าวถึงการเดินทางของเจ้าหญิงเหมซาลามาสู่เข้าห้องแต่งตัว กระบวนทำรำสื่อถึงการเดินทางเข้ามาในห้องเพื่อชำระล้างร่างกาย โดยใช้ลีลาทำรำกระบวนทำรำในนาฏศิลป์ไทยประเภทภาษาทำนาฏศิลป์ในทำเตินผสมผสานกับทำเต้นกันดยันแดนซ์ (Kandyan Dance) จำนวน 2 ทำรำ ได้แก่ ทำเติน และทำนมัสการายา

ช่วงที่ 2 เหมซาลาแต่งองค์ กล่าวถึงขั้นตอนการแต่งตัวและการสวมใส่เครื่องประดับของเจ้าหญิงเหมซาลา กระบวนทำรำสื่อถึงการแต่งตัว จำนวน 14 ทำรำ ได้แก่ ทำตักน้ำ ทำแนะนำตัวละคร ทำขมวดมวยผม ทำตัดดอกไม้ ทำใส่กระบังหน้า ทำใส่เสื้อ ทำสวยงาม ทำนุ่งผ้า ทำใส่สร้อย ทำคาคเข้มชัต ทำใส่สังวาล ทำใส่กำไลข้อมือ ทำใส่แหวน และทำใส่กำไลข้อเท้า ซึ่งกระบวนทำรำจะเน้นลีลาการรำที่แสดงความเป็นนางกษัตริย์ที่มีลีลาความสง่างาม

ช่วงที่ 3 บรรจงอัญเชิญพระธาตุ กล่าวถึงเจ้าหญิงเหมซาลาเดินทางออกไปเข้าร่วมพิธีสมโภชพระทันตธาตุ ใช้กระบวนท่าเต้นกันดยัน แคนซ์ (Kandyan Dance) จำนวน 3 ท่า คือ ท่าอัตลักษณ์เฉพาะ ท่าโอเดีย (Odia) และท่าแคนดี้กา ซาลามบาย่า (Candrika sarambaya)

ตัวอย่าง กระบวนท่ารำที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่จำนวน 3 ท่า ได้จากการผสมผสานนาฏยจารีตคือ ท่ารำในนาฏศิลป์ไทย ท่ารำโนรา และท่าเต้นกันดยัน แคนซ์ (Kandyan Dance) โดยสื่อความหมายถึง ท่าใส่กำไลข้อมือ ท่าใส่สร้อยคอ และท่าคาดเข็มขัดของเจ้าหญิงเหมซาลา ดังตาราง

ตารางที่ 1 การสร้างสรรค์ท่ารำจากการผสมผสานนาฏยจารีต บทร้องคำว่า “ทองกร”

ท่ารำนาฏศิลป์ไทยนาฏยศัพท์	ท่ารำโนรา
 <p>จับปรกหน้า (ที่มา : คณรัตน์ บัวทอง, 2565)</p>	 <p>ท่าทรงกำไล (ที่มา : สุพัฒน์ นาคเสน, 2553)</p>
ท่าเต้นกันดยัน แคนซ์ (Kandyan Dance)	การสร้างสรรค์ท่ารำ
 <p>ท่าใส่กำไล (ที่มา : VISHADI RANDEERA, 2565)</p>	 <p>ท่าทองกร (ที่มา : คณรัตน์ บัวทอง, 2565)</p>

(ที่มา : คณรัตน์ บัวทอง, 2565)

ตารางที่ 2 การสร้างสรรค์ท่ารำจากการผสมผสานนาฏยจารีต บทร้องคำว่า
“รอบพระศอ”

ท่ารำนฏศิลป์ไทยนาฏยศัพท์	ท่ารำโนรา
 <p data-bbox="212 605 465 673">จีบตะแคงสองมือระดับคอ (ที่มา : คณรัตน์ บัวทอง, 2565)</p>	 <p data-bbox="649 605 891 673">ท่าเก็บเท้า (ที่มา : สุพัตน์ นาคเสน, 2553)</p>
ท่าเต้นกัณดยัน แคนซ์ (Kandyan Dance)	การสร้างสรรค์ท่ารำ
 <p data-bbox="183 1027 495 1094">ท่าใส่สร้อย (ที่มา : VISHADI RANDEERA, 2565)</p>	 <p data-bbox="638 1027 904 1094">ท่ารอบพระศอ (ที่มา : คณรัตน์ บัวทอง, 2565)</p>

(ที่มา : คณรัตน์ บัวทอง, 2565)

ตารางที่ 3 การสร้างสรรค์ท่ารำจากการผสมผสานนาฏยจารีต บทร้องคำว่า “คาดเข็มขัด”

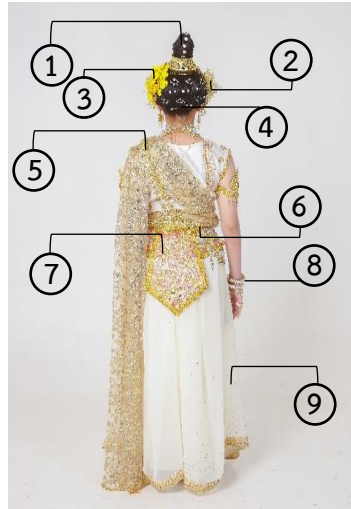
ท่ารำนากูศิลป์ไทยนาฏยศัพท์	ท่ารำโนรา
 <p>จับตะแคงสองมือระดับชายพก (ที่มา : คณรัตน์ บัวทอง, 2565)</p>	 <p>ทำตั้งวงระดับเอว (ที่มา : สุพัฒน์ นาคเสน, 2553)</p>
ท่าเต้นกัณฑ์ยัน แดนซ์ (Kandyan Dance)	การสร้างสรรค์ท่ารำ
 <p>ทำไล่เข็มขัด (ที่มา : VISHADI RANDEERA, 2565)</p>	 <p>ทำคาดเข็มขัด (ที่มา : คณรัตน์ บัวทอง, 2565)</p>

(ที่มา : คณรัตน์ บัวทอง, 2565)

ขั้นตอนที่ 5 การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ได้แบ่งออกเป็น ศิราภรณ์ พัสตราภรณ์ และถนิมพิมภาภรณ์ สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายตามจินตนาการ ความงามด้านศิลปกรรมที่ปรากฏบนรูปหล่อโลหะของเจ้าหญิงเหมชาลาที่ประดิษฐาน ณ วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช และแต่งกายตามบทร้องที่ประพันธ์ขึ้นใหม่มาผสมผสานกับเครื่องแต่งกายการเต้นกัณฑ์ยัน แดนซ์ (Kandyan Dance) ดังภาพ

ด้านหน้า

ด้านหลัง

ภาพที่ 2 เครื่องแต่งกายเจ้าหญิงเหมษาลา ด้านหน้าและด้านหลัง
(ที่มา : คุณรัตน์ บัวทอง, 2565)

เครื่องแต่งกายด้านหน้า

หมายเลข 1 กระบังหน้า

หมายเลข 3 สร้อยคอ

หมายเลข 5 กำไลต้นแขน

หมายเลข 7 สายเข็มขัดพร้อมหัวเข็มขัด

หมายเลข 9 ผ้าห้อยหน้า

หมายเลข 2 ต่างหู

หมายเลข 4 สังกวาล

หมายเลข 6 เสื้อ

หมายเลข 8 ผ้าห้อยข้าง

หมายเลข 10 ฝ้านุ่ง

เครื่องแต่งกายด้านหลัง

หมายเลข 1 เขี้ยวกลมพร้อมมวยผมทรงสูง

หมายเลข 3 ดอกกล้วยไม้ผ้าสีเหลือง

หมายเลข 5 สไบ

หมายเลข 7 ผ้าทับกัน

หมายเลข 9 กำไลข้อเท้าซีรัมบู (Serumbu)

หมายเลข 2 ดอกไม้เพชร

หมายเลข 4 ที่ติดผมเพชร

หมายเลข 6 รัตสะเอว

หมายเลข 8 กำไลข้อมือ

เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับบทบาทของตัวละครนางกำนัล ผู้วิจัย ได้นำเครื่องแต่งกายของการเต้นกันดยัน แคนซ์ (Kandyan Dance) มาใช้เป็นแนวคิด ดึงภาพ

ด้านหน้า

ด้านหลัง

ภาพที่ 3 เครื่องแต่งกายนางกำนัล ด้านหน้าและด้านหลัง
(ที่มา : คณรัตน์ บัวทอง, 2565)

เครื่องแต่งกายด้านหน้า

หมายเลข 1 เครื่องประดับศีรษะ	หมายเลข 2 ห้อยหน้าผาก
หมายเลข 3 ต่างหู	หมายเลข 4 สร้อยคอ
หมายเลข 5 เสื้อ	หมายเลข 6 รัดสะเอว
หมายเลข 7 ผ้าห้อยข้าง	หมายเลข 8 กำไลข้อมือ
หมายเลข 9 ผ้านุ่ง	

เครื่องแต่งกายด้านหลัง

หมายเลข 1 มาลัยดอกไม้	หมายเลข 2 ผ้าห้อยข้าง
หมายเลข 3 กำไลข้อเท้าซีรัมบู (Serumbu)	

ขั้นตอนที่ 6 การนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้จัดการแสดงบนเวที โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏศิลป์ไทย คีตศิลป์ไทย ดุริยางค์ไทย และนักวิชาการทางประวัติศาสตร์ กำหนดคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 15 ปี เพื่อตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของข้อมูล และประเมินคุณภาพผลงานสร้างสรรค์พร้อมให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 7 เผยแพร่การแสดงสู่สาธารณชน โดยการบันทึกทำรำเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมภาพนิ่งและการบันทึกเป็นวิดีโอ ต่อดจนนำเสนอการแสดงบนเวทีในโอกาสต่าง ๆ นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งเขียนบทความวิชาการนำลงตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษาพร้อมทั้งจัดทำรูปเล่มวิจัยฉบับสมบูรณ์

คุณภาพงานวิจัยสร้างสรรค์ชุด เหมชาลาทรงเครื่อง พบว่า การประเมินคุณภาพโดยใช้รูปแบบประเมิน การประเมินความพึงพอใจแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ และนำมาหาค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน คือ ด้านนาฏศิลป์ไทย ด้านคีตศิลป์ไทย ดุริยางค์ไทย และนักวิชาการทางประวัติศาสตร์ กำหนดคุณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิโดยเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 15 ปี เป็นผู้ประเมินผลงาน โดยมีผล การประเมิน ค่าเฉลี่ย 4.73 หมายถึง เกณฑ์คุณภาพระดับดีเด่น

สรุปและอภิปรายผล

จากการสร้างสรรค์การแสดงและประเมินคุณภาพการแสดงชุด เหมชาลาทรงเครื่อง มีผลการศึกษาที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

การสร้างสรรค์กระบวนการทำรำในการแสดงชุด เหมชาลาทรงเครื่อง ใช้แนวคิดการผสมผสานนาฏยจารีต 3 รูปแบบมาผสมผสานกัน กล่าวคือ โครงสร้างกระบวนการทำรำในนาฏศิลป์ไทย นาฏยศัพท์ คือ จีบตะแคงระดับอก จีบตะแคงระดับชายพก จีบตะแคงระดับคอ จีบคว่ำแขนตั้งระดับไหล่ จีบปรกหน้า

ซ้อนจีบ มือล่อแก้ว ตั้งวงระดับเหนือศีรษะ ตั้งวงระดับหน้า ก้าวหน้า ซอยเท้า กระทบเท้า และนั่งกระทบเสี้ยว ภาษาทำนาฏศิลป์ที่สื่อความหมายถึงกิริยา ทำเดิน ทำชมความงามท่าทัดดอกไม้ ท่าดอกไม้ ทำนุ่งผ้า และทำนุ่งผ้า กระบวนทำรำโนราเบื่องต้น คือ ท่าตั้งวงระดับเอว ท่าตั้งวงระดับศีรษะ (วงเขาควาง) และท่าเก็บเท้า ทำรำโนราสิบสองท่า คือ ท่าชูชาย ทำรำโนราท่าครู คือ ท่าพวงมาลัย ทำร้อยมาลัย ทำกินนรเสียบถ้ำ และท่าสอดสร้อย ทำรำโนราบทครูสอน คือ ท่าทรงกำไล กระบวนท่าเต้นกันดยัน แดนซ์ (Kandyan Dance) คือ ท่านมัสการ รายาและท่าเตรียม ท่าที่ปรากฏอยู่ในการฝึกท่าเต้นพื้นฐานโกดา ซารัมบา (Goda Saramba) คือ ท่าอาดียา (Adiya) และท่าแคนดึกกา ซาลามบายา (Candrika Sarambaya) ภาษาท่าเต้นกันดยัน แดนซ์ (Kandyan Dance) สื่อความหมายถึง การแต่งตัว คือ ท่าใส่เสื้อ ท่าถักทอ ท่าใส่แหวน ท่าเดินและท่าอัญเชิญ พระทันตธาตุ การนำเอานาฏจารีตทั้ง 3 มาสร้างสรรค์ทำรำประกอบบทร้อง และทำนองเพลงเพื่อสร้างความหมายของกระบวนท่ารำ ซึ่งผลที่ได้จากการสร้างสรรค์เป็นองค์ความรู้ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ ทางด้านนาฏศิลป์ไทยทำให้เกิดการสร้างสรรคที่เป็นสิ่งแปลกใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ ฉันทนา เอี่ยมสกุล (2550) กล่าวว่า การสร้างสรรค์การแสดง คือ ลักษณะ ความคิดแปลกใหม่ ซึ่งแตกต่างจากความคิดปกติ โดยเกิดจากการนำเอา ความรู้เดิมและอาจไม่มีใครเคยมีหรือคิดถึงมาก่อน ความคิดริเริ่มจึงจำต้อง อาศัยลักษณะความคิดความกล้าทดลอง และเพื่อทดสอบความคิดของตน ความคิดริเริ่มมักจำเป็นต้องอาศัยความคิดจินตนาการควบคู่กันไปด้วย และยัง สอดคล้องกับ ฉันทนา เอี่ยมสกุล (2557) ที่มีแนวคิดว่าการแสดงชุดปันหยีแต่งตัว (ลงสรงแขก) เป็นการแสดงรำเดี่ยว เพื่อรำอวดฝีมือ ของผู้แสดงมีลีลาท่ารำแบบมาตรฐานมีการผสมผสานระหว่างนาฏศิลป์ไทยกับ นาฏศิลป์อินโดนีเซีย (แบบชวา) การแสดงรำเดี่ยวชุด ปันหยีแต่งตัว ปรับปรุงรูปแบบการแสดงใหม่ปรับปรุงเพลงบทร้องเครื่องแต่งกายใหม่ โดยเน้นความสมจริง ตามเชื้อชาติให้สวยงามทันสมัย ประยุกต์ลีลาการรำรำใหม่ให้เกิด ความสวยงามและมีความสมจริงตามเชื้อชาติมากขึ้น ซึ่งตรงกับแนวคิดของ

ขนาด กิจจันทร์ (2547) ที่กล่าวว่า การสร้างสรรค์การแสดงควรรสร้างนาฏยลักษณ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะที่ทำให้สามารถจำแนกได้ว่านาฏยศิลป์นั้นมีความแตกต่างกัน การสร้างสรรค์การแสดงชุด หมอลำทรงเครื่อง แบ่งการแสดงออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงเกริ่นนำความเป็นมาของตัวละคร ช่วงการรำอาบน้ำแต่งตัว ช่วงเจ้าหญิงหมอลำอัญเชิญพระทันตธาตุ เพื่อออกเดินทางไปเข้าร่วมในพระราชพิธีสมโภชพระทันตธาตุ ซึ่งมีความสอดคล้องอยู่ด้วยกัน 3 ช่วง ตามแนวคิดของ ปรีชญา กลิ่นสุวรรณ และณัฐภรณ์ รัตน์ชัยวงศ์ (2563) กล่าวว่า แนวคิดการแสดงชุด กามนีแต่งตัว แบ่งการแสดงออกเป็น 4 ช่วง คือ ช่วงเกริ่นนำความเป็นมาของตัวละครช่วงการรำอาบน้ำ ช่วงการรำแต่งตัว และช่วงรำอาวุธทำให้ได้กระบวนรำสำหรับการแสดงเดี่ยวของตัวละครพันทางเชื้อชาติจีน มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น องค์ประกอบการแสดงถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสรรค์การแสดงตรงตามแนวคิดของ สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2547) กล่าวว่า การสร้างสรรค์การแสดงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบการแสดง รูปแบบของนาฏยศิลป์เราควรถูกกำหนดแนวคิดหรือรูปแบบขององค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะใช้ในการแสดง เช่น ผู้แสดง รูปแบบเครื่องแต่งกาย รูปแบบฉาก รูปแบบเพลง แสง และเสียง การกำหนดสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญในเบื้องต้น เพราะต้องทำให้ผู้ชมเข้าใจตรงกับแนวคิดของผู้สร้างสรรค์ โดยงานสร้างสรรค์ชุด หมอลำทรงเครื่องได้กำหนดขั้นตอนการสร้างสรรค์สอดคล้องกับ จินตนา สายทองคำ (2563) ซึ่งกำหนดขั้นตอนการสร้างสรรค์การแสดงชุดฉุยฉายนารีมีเสื้อสมุทรไว้ 7 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างแนวคิดการแสดง 2) การสร้างสรรค์บทร้อง ทำนองเพลง และดนตรีประกอบการแสดง 3) การคัดเลือกผู้แสดง 4) การสร้างสรรค์กระบวนท่ารำ 5) การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย 6) นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ 7) เผยแพร่การแสดงสู่สาธารณชน โดยขั้นตอนการสร้างสรรค์ยังสอดคล้องกับ จินตนา อนุวัฒน์ (2561) ที่ว่าขั้นตอนการสร้างสรรค์ชุดโนรีดัดตนมี 7 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่มีความแตกต่าง คือ แสงและสีประกอบการแสดง

ดังนั้น การสร้างสรรค์การแสดง ชุด หมอลำทรงเครื่อง ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์นำงานที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่มาหาคุณภาพผลงานการสร้างสรรค์

การแสดง โดยผ่านวิธีการประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ดังที่ สุวิมล ร่องวานิช (2564) กล่าวถึง การประเมินผลเข้ามามีบทบาทในการทำวิจัย การออกแบบทุกขั้นตอน ตั้งแต่การพัฒนาความคิดในการออกแบบวิธีการ แก้ปัญหาเพื่อสร้างเป็นต้นแบบ และนำไปทดลองตรวจสอบขั้นตอนสะท้อน ความคิดโดยมีเป้าหมายของความสำเร็จ คุณภาพของผลงานสร้างสรรค์การแสดง ชุด เหมชาลาทรงเครื่อง มีผลการประเมินอยู่ในระดับคะแนนร้อยละ 94.60 เฉลี่ย 4.73 ระดับคุณภาพดีเด่น ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ของ ทิพย์สิริ กาญจนวาสี และศิริชัย กาญจนวาสี (2564) กำหนดเกณฑ์การวัดคุณภาพโดยใช้ แบบประเมินความพึงพอใจแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เกณฑ์ การตรวจสอบคุณภาพ 5 หมายถึง มีคุณภาพดีเด่น (ร้อยละ 80 ขึ้นไป) 4 หมายถึง มีคุณภาพดีมาก (ร้อยละ 60 - 79) 3 หมายถึง มีคุณภาพดี (ร้อยละ 40 - 59) 2 หมายถึง มีคุณภาพพอใช้ (ร้อยละ 20 - 39) 1 หมายถึง มีคุณภาพ ควรปรับปรุง (ต่ำกว่าร้อยละ 20) และเพื่อนำเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์และการแปลผล เพื่อสรุประดับคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ซึ่งสอดคล้อง กับ ทิพย์สิริ กาญจนวาสี และศิริชัย กาญจนวาสี (2564) ที่กล่าวว่า การนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการวิจัยแล้วตามด้วยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ เพื่อ ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลการนำเสนอครอบคลุมการบรรยายค่าสถิติ พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปผลการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ให้เกิด ความเข้าใจโดยทั่วไป

วิจัยสร้างสรรค์การแสดงชุด เหมชาลาทรงเครื่อง มุ่งหวังเพื่อเผยแพร่ การแสดงให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงตำนานพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ระลึกถึงเจ้าหญิง เหมชาลาที่มีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง สะท้อนให้เห็นถึงความ เป็นพหุวัฒนธรรมระหว่างจังหวัดนครศรีธรรมราชกับประเทศศรีลังกาที่มีความสัมพันธ์กันในการช่วยทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา และจะเป็นแนวทางการศึกษาในศาสตร์นาฏศิลป์ไทยแก่ผู้สนใจต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยสร้างสรรค์ เรื่อง เหมขลาทรงเครื่อง ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณแหล่งทุนดังกล่าวมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- คนรัตน์ บัวทอง. (2565). *จีบปรกหน้า* [รูปภาพ]. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช, คณะศิลปศึกษา, สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา.
- _____. (2565). *จีบตะแคงสองมือระดับคอ* [รูปภาพ]. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช, คณะศิลปศึกษา, สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา.
- _____. (2565). *จีบตะแคงสองมือระดับชายพก* [รูปภาพ]. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช, คณะศิลปศึกษา, สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา.
- _____. (2565). *ท่าทองกร* [รูปภาพ]. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช, คณะศิลปศึกษา, สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา.
- _____. (2565). *ท่ารอบพระศอก* [รูปภาพ]. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช, คณะศิลปศึกษา, สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา.
- _____. (2565). *ท่าคาดเข็มขัด* [รูปภาพ]. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช, คณะศิลปศึกษา, สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา.
- _____. (2565). *เครื่องแต่งกายเจ้าหญิงเหมชาลาด้านหน้าและด้านหลัง* [รูปภาพ]. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช, คณะศิลปศึกษา, สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา.
- _____. (2565). *เครื่องแต่งกายนางกำนัลด้านหน้าและด้านหลัง* [รูปภาพ]. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช, คณะศิลปศึกษา, สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา.
- _____. (2565). *การสร้างสรรค์ท่ารำจากการผสมผสานนาฏยจารีตบทร้อง คำว่า “ทองกร”* [ตาราง]. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช, คณะศิลปศึกษา, สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา.
- _____. (2565). *การสร้างสรรค์ท่ารำจากการผสมผสานนาฏยจารีต บทร้อง คำว่า “รอบพระศอก”* [ตาราง]. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช, คณะศิลปศึกษา, สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา.

- _____. (2565). *การสร้างสรรคทำรำจากการผสมผสานนาฏยจารีต บทร้อง คำว่า “คาดเข็มขัด”* [ตาราง]. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช, คณะศิลปศึกษา, สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา.
- จินตนา สายทองคำ. (2563). *นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ : อยุธยาอารีมีเสื่อสมุทร จำแลง. ว.พัฒนศิลป์วิชาการ, 44.*
- _____. (2561). *นาฏยประดิษฐ์ ชุด โนรีดัดตน. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.*
- จินตนา อนุวัฒน์. (2563). *ท่าเก็บเท้า* [รูปภาพ]. วิทยาลัยนาฏศิลป์.
- _____. (2563). *ท่าตั้งวงระดับเอว* [รูปภาพ]. วิทยาลัยนาฏศิลป์.
- ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์. [ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช]. (2554). *Internationnal Makha puja Hae Pha Khuen That Festival* [สูจิบัตร]. วัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช.
- ฉันทนา เอี่ยมสกุล. (2550). *นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ (จินตนาการ)*. สาขา การละครคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชมนาด กิจจันทร์. (2547). *นาฏยลักษณะตัวพระละครแบบหลวง. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.*
- ณัฐนันท์ จันนิวงค์ และผุสดี หลิมสกุล. (2557). การออกแบบปลีลานาฏศิลป์ ไทยของอาจารย์สุวรรณี ชลานุเคราะห์ ศิลปินแห่งชาติ ปี พ.ศ.2533. *ว.ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (1)1, 36-37.*
- ทิพย์สิริ กาญจนวาสี และศิริชัย กาญจนวาสี. (2564). *วิธีวิทยาการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). พิมพ์นใจ.*
- ปรัชญา กลิ่นสุวรรณ และณัฐภรณ์ รัตนชัยวงศ์. (2563). *กามนีแต่งตัว : นาฏยประดิษฐ์ผสมไทยกับจีน. ว.ไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (16)1, 223-236.*
- วิมล คำศรี. (2557). *วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร นครศรีธรรมราช มรดกธรรม นำสู่มรดกโลกภาพลักษณ์จากวรรณกรรม. ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.*

- พงศ์พันธ์ เพชรทอง. (ดูริยางคศิลป์ อาวุโส สำนักงานการสังคีต กรมศิลปากร).
สัมภาษณ์. 4 ธันวาคม 2564.
- สุพัฒน์ นาคเสน. (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประธานหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา).
สัมภาษณ์. 4 ธันวาคม 2564.
- _____. (2553). *ท่าทรงกำไล* [รูปภาพ]. วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช.
- _____. (2553). *ท่าเก็บเท้า* [รูปภาพ]. วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช.
- _____. (2553). *ท่าตั้งวงระดับเอว* [รูปภาพ]. วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). *หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริทรรศน์*. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2564). *การวิจัยการออกแบบทางการศึกษา*. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- VISHADI RANDEERA. (2565). *ท่าใส่กำไล* [รูปภาพ]. University of Kelaniya.
- _____. (2565). *ท่าใส่สร้อย* [รูปภาพ]. University of Kelaniya.
- _____. (2565). *ท่าใส่เข็มขัด* [รูปภาพ]. University of Kelaniya.